

4 Učební osnovy

Učební osnovy uvedené v tomto školním vzdělávacím programu jsou pro vyučující jednotlivých předmětů závazné. Případné změny musí být projednány v metodických komisích a schváleny poradou vedení, pedagogickou radou a ředitelem školy.

4.1 Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací oblast **Jazyk a jazyková komunikace** zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech **Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Další cizí jazyk**. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné použití jednotlivých poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Užití češtiny jako mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje žákům pochopit společensko-kulturní souvislosti jazykového vyjadřování. Vytváří předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Český jazyk a literatura** má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří specifických složek: komunikační a slohová výchova, jazyková výchova a literární výchova. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých specifických složek vzájemně prolíná.

V komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídít je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce

literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Cizí jazyk a Další cizí jazyk přispívají k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytují živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa.

Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Požadavky na vzdělávání v cizích jazycích formulované v RVP ZV vycházejí ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, který popisuje různé úrovně ovládnutí cizího jazyka. Vzdělávání v Cizím jazyce předpokládá dosažení úrovně A2, vzdělávání v Další cizím jazyce předpokládá dosažení úrovně A1 (podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky).

Úspěšnost jazykového vzdělávání jako celku je závislá nejen na výsledcích vzdělávání v jazyce mateřském a v cizích jazycích, ale závidí i na tom, do jaké míry se jazyková kultura žáků stane předmětem zájmu i všech ostatních oblastí základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství,
- Pochopení jazyka a jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství,
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření,
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace,
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama,
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání,

4.1.1 Český jazyk a literatura

Charakteristika vzdělávacího oboru

Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné kulturnosti a vyspělosti absolventa základního vzdělání.

Hlavním cílem vyučovacího předmětu je vybavit žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožní správně chápat různá jazyková sdělení, vhodně se vyjadřovat (v mluvené i písemné podobě) a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání a svých vlastních zkušeností. Ovládnutí jazykových prostředků češtiny je i základním předpokladem úspěšného vzdělávání v dalších oblastech, zejm. při osvojování cizích jazyků.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Český jazyka literatura má komplexní charakter, pro přehlednost je rozdělen do tří specifických složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

V **Komunikační a slohové výchově** se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, zformulovat svoje myšlenky do náležitého projevu ústního či písemného, stylisticky i pravopisně bezchybného. Umí o svých názorech a nejrůznějších situacích kultivovaně diskutovat, logicky argumentovat, posuzovat je kriticky.

V **Jazykové výchově** žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Porovnáváním různých jevů, vyhledáváním jejich shod a odlišností, tříděním podle určitých hledisek a vyvozováním závěrečných zobecnění se prohlubují obecné intelektové dovednosti žáků.

V **Literární výchově** žáci poznávají zejména prostřednictvím četby základní literární druhy, jejich specifické znaky. Žák dokáže emocionálně a esteticky vnímat slovesná umělecká díla, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Tyto poznatky a prožitky mohou pozitivně ovlivnit životní postoje žáků a obohatit jejich duchovní život.

Vyučovací předmět ČJ se vyučuje v 1. - 9. ročníku s **hodinovými dotacemi** pro jednotlivé ročníky odpovídajícími učebnímu plánu.

Výuka probíhá zpravidla v budově školy, příležitostně je obohacena o filmová a divadelní představení, besedy, přednášky a výstavy zejména ve Sdruženém klubu Rabštejn, místní knihovně a DDM.

Výchovně vzdělávací strategie k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Klíčová kompetence	Výchovné a vzdělávací strategie
<i>Kompetence k učení</i>	Podpora rozvoje dovedností
	Dostatek informačních zdrojů – knihovna, internet, exkurze atd.
	Propojení informací se skutečným životem
	Práce s informacemi (vyhledávání informací z různých zdrojů, tištěných i elektronických, porozumění jim)
	Samostatnost, organizace vlastní činnosti (motivace k vedení strukturovaného portfolia, které zahrnuje informace o četbě krásné literatury)
	Vlastní úsudek, iniciativa, tvořivost, zodpovědnost
	Komunikace, spolupráce v týmu

	Poznání vlastních možností
	Prezentace vlastních výsledků
	Tvořivost (práce na projektech)
	Chápat smysl vlastní práce
	Práce v motivujícím prostředí
	Práce s přiměřeným učivem
	Hodnocení za to, co žák umí, ne za to, co neumí
	Využívání kladného hodnocení a dobrých výsledků jako motivace
	Výuka bez situací nerovnosti, ponížení apod.
	Stanovení postupných cílů
	Zařazování metod podporujících zvědavost
	Osobní příklad
	Získané vědomosti a poznatky aplikovat v praktickém životě
Kompetence k řešení problémů	Poznatky nejsou předkládány v hotové podobě
	Uplatňování mezipředmětových vztahů
	Objevování vzájemných příčin a souvislostí přírodních a společenských jevů a dějů
	Přechod od frontálního vyučování k více aktivizujícím metodám
	Široké uplatnění praktických cvičení
	Uplatňování základních myšlenkových operací – srovnávání, analýza, syntéza, zobecňování, abstrakce
	Rozvoj schopnosti logického uvažování
	Řešení problémů na základě kritického zhodnocení informací
	Podpora netradičních způsobů řešení
Kompetence komunikativní	Prostor pro komunikace různými formami (ústně, písemně, výtvarnými prostředky, využitím technických prostředků)
	Dodržování etiky komunikace (věcnost, naslouchání, respektování různých názorů – originálních, nezdařených apod.)
	Zásady komunikace s dospělými
	Základ spolupráce a společného prožívání
	Předpoklady pro poznávání sebe a vztahů k jiným
	Práce v týmu
Kompetence sociální a personální	Atmosféra demokracie a přátelství
	Kooperativní učení, spolupráce ve výuce
	Osobní odpovědnost za výsledky společné práce
	Spolupráce učitelů
	Spolupráce s rodiči a dalšími partnery
	Učit se samostatně rozhodovat a nést důsledky za svá rozhodnutí
	Demokracii a svobodu nezaměňovat za anarchii
	Nutnost dodržování mravních hodnot a slušného jednání
	Vhodnou formou prosazovat svoje zájmy
	Učit se argumentovat
	Učit se chápat bohatství a složitost citového života, rozvíjet citovou otevřenost vůči podnětům z prostředí, ve kterém žijí
	Učit se otevřeně a kultivovaně projevovat své city
Kompetence občanské	Stanovení jasných pravidel pro soužití ve škole – práva, povinnosti, sankce

	Využití osobních zkušeností žáků s komunikací v médiích, na sociálních sítích, zkušeností z četby k přiblížení myšlení a jednání druhých lidí
	Vztahy ve škole – úcta, sounáležitost, uznání
	Otevřenost vůči spolužákům
	Solidarita s druhými
	Rozvíjení kritických postojů k negativním jevům ve škole i společnosti
	Integrace žáků vyžadujících speciální péči
	Multikulturní výchova – porozumění odlišnému způsobu života lidí z jiných kultur
	Vytváření podmínek pro adaptaci žáků z jiných kulturních prostředí
	Ohleduplnost vůči starým a nemocným lidem
	Učit se ohleduplnému a citlivému vztahu k lidem, přírodě, kulturním a etickým hodnotám
	Škola bez kouření a drog
	Důsledná prevence šikany a násilí
Kompetence pracovní	Osvojování základních pracovních dovedností a návyků Vedení k dodržování autorského práva, k ochraně osobních údajů, dodržování licencí duševního vlastnictví aj.
	Účast žáků při úpravách prostředí školy
	Uplatňování sebehodnocení žáků
	Uplatňování mezipředmětových vztahů při volbě povolání
Kompetence digitální	Využívání vhodných digitálních technologií ve škole i mimo ni

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

1. KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

1.1 plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti

1.2 porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti

1.3 respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru

1.4 pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost

1.5 v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči

1.6 volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích

1.7 na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev

1.8 zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním

1.9 píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev

1.10 píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení

1.11 seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

Očekávané výstupy – 2. období

žák

1.12 čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas

1.13 rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává

1.14 posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení

1.15 reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta

1.16 vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku

1.17 rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě

1.18 volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru

1.19 rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace

1.20 píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry

1.21 sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti

Učivo

čtení – praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu); věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova)

naslouchání – praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšené, reagovat otázkami)

mluvený projev – základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost), vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu; základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)

písemný projev – základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem); technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu); žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka; zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (příhláška, dotazník), vypravování

2. JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

2.1 rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky

2.2 porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná

2.3 porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost

2.4 rozlišuje slovní druhy v základním tvaru

2.5 užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves

2.6 spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy

2.7 rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky

2.8 odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

Očekávané výstupy – 2. období

žák

2.9 porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová

2.10 rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku

2.11 určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu

2.12 rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary

2.13 vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty

2.14 odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí

2.15 užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje

2.16 píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách

2.17 ovládá základní příklady syntaktického pravopisu

Učivo

zvuková stránka jazyka – sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)

slovní zásoba a tvoření slov – slova a pojmy, význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma; stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka)

tvarosloví – slovní druhy, tvary slov

skladba – věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice

pravopis – lexikální, základy morfologického (koncovky podstatných jmen a přídavných jmen tvrdých a měkkých) a syntaktického (shoda přísudku s holým podmětem)

3. LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

3.1 čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku

3.2 vyjadřuje své pocity z přečteného textu

3.3 rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění

3.4 pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Očekávané výstupy – 2. období

žák

3.5 vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je

3.6 volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma

3.7 rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů

3.8 při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

Učivo

poslech literárních textů

zážitkové čtení a naslouchání

tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod

základní literární pojmy – literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání

1. ročník

Konkrétní výstupy pro žáka	Učivo	Výstupy
	Čtení a literární výchova	
skládá a rozkládá slova podle sluchu	rozvoj fonetického sluchu,	2.1.
pozná jednotlivá písmena ve vztahu k jim odpovídajícím hláskám	sluchová syntéza, analýza	2.1
rozlišuje písmo tiskací a psací	písmena malá, velká, tiskací, psací	2.1
		2.1
skládá a čte všechny druhy slabik	Slabiky otevřené, zavřené	2.1
skládá a čte všechny druhy slov	slova - čtení otevřených slabik ve slovech	2.1
	čtení zavřených slabik na konci slov	2.1
	slova se skupinou dvou souhlásek	2.1
	čtení slov se slabikotvornými souhláskami	2.1
	slova s písmenem ě, se skupinami di, ti, ni a se shluky souhlásek	2.1
plynule čte slova ve větách, rozlišuje je sluchem i zrakem	hlasité čtení jednoduchých vět se správnou intonací	2.1
správně řadí slova ve větě, slabiky ve slově a hlásky ve slabice	uspořádání slov ve větách	2.1
používá znaménka ve slovech i větách	interpunkční znaménka	2.1
čte správně dlouhé a krátké samohlásky	délka samohlásek	2.1
správně odpovídá na kontrolní otázky	porozumění přečteným větám	1.2, 1.3, 3.1
rozpozná členění textů	nadpis, sloupec, řádek, odstavec	1.7
naslouchá pohádkám, příběhům, vypráví podle obrázkové osnovy, dramatizuje	poslech, vyprávění, dramatizace	1.4, 1.5, 1.11, 3.3, 3.4
recituje básničky, zná říkadla, rozpočítadla	recitace	1.4, 1.5, 3.1
respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru	prosba, poděkování, omluva,	1.3, 1.6
	blahopřání, pozdrav, oslovení	1.5, 1.6
rozumí mluveným pokynům přiměřené složitosti	plnění úkolu podle zadání	1.2, 1.3
v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí tempo řeči		1.5, 1.6, 1.7

	Psaní :	
uvolňuje si ruku, nacvičuje správné držení těla, držení psacího náčiní	příprava na psaní, uvolňovací cviky	1.8, 1.9
píše čárky, oblouky, zátrhy, vlnovky	psaní prvků písmen a číslic	1.8, 1.9
rozlišuje písmo tiskací a psací	písmo tiskací a psací	1.8, 1.9
píše správné tvary písmen, spojuje písmena a slabiky	psaní - písmeno, slabika, slovo, věta	1.8, 1.9
píše interpunkční a diakritická znaménka		1.8, 1.9
dodržuje správné pořadí písmen, píše podle diktátu slova a jednoduché věty	diktát slov, jednoduchých vět	1.8, 1.9, 1.10
píše velká písmena u vlastních jmen osob a na počátku věty	velké počáteční písmeno u vlastních jmen osob a prvního slova věty	1.8, 1.9

2. ročník

Konkrétní výstupy pro žáka	Učivo	Výstupy
	<u>Mluvnice:</u>	
vyjadřuje se ústně i písemně, tvoří krátké souvislé projevy, píše jednoduché věty	věta jednoduchá, souvětí	1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 2.6
vyjmenuje řadu písmen jdoucích po sobě, řadí slova podle abecedy	abeceda	1.9
rozlišuje věty oznamovací, tázací, rozkazovací a práci	druhy vět	2.7
řadí slova ve větě tak, aby věta dávala smysl	pořádek slov ve větě	1.3, 1.7
řadí věty podle děje	pořadí vět v textu	1.3, 1.6, 1.7
určí nadřazenost a podřazenost slov	věta, slovo - slovo souřadné, nadřazené, podřazené	2.2
chápe význam slov	slova souznačná, protikladná, mnohoznačná, citově zbarvená	2.2
dělí slova na konci řádku podle stavby slova	význam slabiky pro dělení slov	1.9
rozlišuje hlásky, výslovnost krátkých a dlouhých samohlásek, psaní i-z po měkkých a tvrdých souhláskách	slovo, slabika, hláska, písmeno, rozdělení hlásek, psaní u-ú-ů	2.1
zdůvodňuje a správně píše znělé a neznělé souhlásky uvnitř a na konci slov: b - p, d - t, d' - t', z - s, ž - š, v - f, h - ch	znělé a neznělé souhlásky na konci a uvnitř slov	2.1.
aplikuje v praxi výslovnost a psaní slov se skupinami dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě	písmeno "ě" ve slovech	2.8
vyjmenuje slovní druhy, pozná podstatná jména, slovesa a předložky v textu	slovní druhy: podstatná jména, slovesa, předložky	2.4, 2.5
rozlišuje obecná a vlastní jména, dodržuje pravidla psaní vlastních jmen osob a zvířat	vlastní jména osob a zvířat	2.8
užívá slušné oslovení, prosbu a poděkování	<u>Komunikace, Sloh:</u>	1.3

pojmenuje předměty a popíše jejich vlastnosti	základní formy společenského styku	1.6
píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení, dodržuje posloupnost děje	jednoduchý popis děj- základ vypravování	1.10 1.11
osvojí si pravidla mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjí pozitivní vztah k jazyku v rámci interkulturní komunikace		1.6
	Čtení a literární výchova:	
plynule (bez slabikování) přečte jednoduchý text	plynulé čtení jednoduchých textů	3.1
užívá správný slovní přízvuk	slovní přízvuk	3.1
čte s porozuměním nahlas i potichu	čtení hlasité a tiché	3.1
soustředěně naslouchá čtenému textu	soustředěný poslech čtených textů, poezie a prózy	3.4
spojuje obsah textu s ilustrací	text a ilustrace	3.4
vypráví, dramatizuje a domýšlí příběhy	vyprávění, dramatizace pohádek a povídek	3.2, 3.4
recituje básně	báseň, verš, rým	3.1
čte pohádky, knihy o přírodě, věcech, vypráví o nich	individuální četba	3.4
rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od vyprávění		3.3
dovede vyjádřit své pocity z přečteného textu		3.2
	Psaní:	
píše písmena a číslice podle normy psaní	tvary písmen abecedy	1.8, 1.9
správně spojuje písmena a slabiky	spojování písmen, slabik	1.8, 1.9
používá znaménka ve slovech i větách	umísťování diakritických znamének	1.8, 1.9
opisuje a přepisuje jednoduché texty, užívá velká písmena ve slovech i ve větě	opis, přepis	1.8, 1.9, 1.10
dodržuje základní hygienické návyky při psaní		1.8

3. ročník

Konkrétní výstupy pro žáka	Učivo	Výstupy
	Mluvnice	
Rozliší věty a souvětí		2.6
Spojuje věty, doplňuje souvětí	věta jednoduchá a souvětí	2.6, 2.7
Určí počet vět v souvětí	věta jednoduchá a její stavba	2.6
Třídí slova podle významu, vyhledá slova souznačná a protikladná	Nauka o slově – slovo a skutečnost, synonyma, opozita, slova příbuzná	2.2, 2.3
Rozlišuje slabiky, hlásky, určuje počet slabik	Hláskosloví	2.1
Vyslovuje slova se správným přízvukem	stavba slova	2.1

Vyjmenuje vyjmenovaná slova, používá jejich znalost v praktických cvičeních	vyjmenovaná slova po obojetných souhláskách b, f, l, m, p, s, v, z	2.8
Určí ve větě podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky, slovesa, předložky	slovní druhy – ohebné, neohebné	2.4
Skloňuje podstatná jména, rozlišuje číslo jednotné a množné, rod mužský, ženský a střední	podstatná jména	2.5
Při psaní jmen měst, vesnic, hor, pohoří, řek dodržuje pravidla pravopisu	vlastní jména měst, vesnic, hor, pohoří a řek	2.8
Určí osobu, číslo a čas, časuje slovesa v přítomném čase	slovesa – pojmenování děje, tvary sloves, časování	2.5, 2.8
Dodržuje slovosled ve větách	Komunikační a slohová výchova	1.10
Orientuje se v projevu	Stylizace a kompozice	1.9, 1.10
Pojmenovává předměty a děje	Členění jazykového projevu	1.10
Tvoří otázky	Souvislé jazykové projevy	1.9, 1.10
Vypravuje podle obrázků	Otázky a odpovědi	1.11
Popisuje ústně i písemně jednoduché předměty a činnosti	Vypravování, popis	1.6, 1.7, 1.10
Vytvoří a použije jednoduchou osnovu	Osnova	3.4
Požádá o informaci, podá stručné informace (i telefonicky), uvítá návštěvu a rozloučí se, sděluje přání, pozdravy, píše pohlednice, dopis	Společenský styk	1.3, 1.6, 1.7
	Čtení a literární výchova:	
Čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty	Recitace básně, rozpočítadla, říkadla, přísloví, hádanky Dramatizace pohádky nebo povídky	3.1
Vyjadřuje své pocity z přečteného textu	Hodnocení vlastností postav, vyjadřování pocitů z četby, atmosféry z příběhu, vyjadřování postojů ke knize	3.2
Rozlišuje prózu a verše, pohádku a vyprávění	Poezie- báseň, rytmus, verš, rým Próza- pověst, povídka, pohádka, vyprávění Divadlo- dějství, herec, divadelní hra Autoři písnic pro děti, ilustrátoři	3.3
Pracuje tvořivě s literárním textem	Domýšlení příběhů, dramatizace, tvoření rýmů, spojování obsahu textu s ilustrací Hry se slovy Reprodukce přečteného nebo slyšeného textu	3.1, 3.4, 3.6

4. ročník

Konkrétní výstupy pro žáka	Učivo	Výstupy
	Nauka o slově	
užívá různé podoby slova, rozlišuje slova dle významu	význam slova	2.9, 2.12
rozpozná slova spisovná a nespisovná	slova jednoznačná a mnohoznačná	2.9, 2.12
rozezná slova spisovná a nespisovná	slova spisovná a nespisovná	2.9, 2.12
poznává slova citově zabarvená- hanlivá a mazlivá	slova citově zabarvená	2.9, 2.12
určuje kořen, předponu a příponu	stavba slova - kořen, předpona, příponová část	2.10
	slova příbuzná	2.9, 2.10
ovládá pravopis vlastních jmen, států, ulic	vlastní jména - zeměpisné názvy, jména ulic a států - jednoslovná	
využívá znalosti psaní -i/-y po obojetných souhláskách uvnitř slov u vyjmenovaných a příbuzných slov	vyjmenovaná slova po b, f, l, m, p, s, v, z	2.16
	Tvarosloví	
poznává slovní druhy neohebné	slovní druhy - ohebné, neohebné	2.9, 2.11
skloňuje podstatná jména	podstatná jména - mluvnické kategorie a vzory podstatných jmen	2.9, 2.11
určuje osobu, číslo, čas, časuje slovesa, vyhledá infinitiv,	slovesa - mluvnické kategorie, infinitiv	2.9, 2.11
rozpozná předpony a předložky, píše je pravopisně správně	předložky	2.9, 2.11
	Skladba	
Vyhledá ve větách základní skladební dvojice	základní skladební dvojice	2.6,2.13
určuje větu jednoduchou a souvětí, spojuje věty spojovacími výrazy	stavby věty	2.13, 2.14, 2.15
určuje podmět a přísudek	podmět a přísudek	2.13, 2.14,
píše správně -i/-y v přičestí minulém	shoda podmětu a přísudku	2.13, 2.17
	Komunikační a slohová výchova	
Při hlasitém čtení vhodně využívá modulace souvislé řeči - tempo, intonace, přízvuk, snaží se používat různá zabarvení hlasu podle textu	Čtení	1.18
Samostatně reprodukuje text po tichém čtení	Čtení a naslouchání	1.12, 1.15,
Při tichém čtení odliší podstatné a okrajové informace, vybere hlavní body a slova, podstatné informace zaznamená	Tiché čtení	1.13
Zapamatuje si podstatná fakta z přiměřeného ústního sdělení a reprodukuje jeho obsah	Beseda - (beseda s policií, hasiči, městská knihovna, městský úřad apod.)	1.15

	Výklad.	
Vede správně dialog, střídá roli mluvčího a posluchače, zdvořile vystupuje	Mluvený projev	1.16
Zanechá vzkaz na záznamníku	Mluvený projev	1.16
Rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji používá	Mluvený projev	1.16, 1.19
Používá při řeči přiměřená gesta a mimiku		1.19
Zlepšuje techniku psaní, snaží se o úhledný, čitelný a přehledný písemný projev	Písemný projev.	1.20, 1.21
Učí se rozvrhnout text na ploše		1.20
Píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché žánry písemného projevu	Písemný projev - omluvenka, vzkaz, dopis, zpráva, referát, výpisek.	1.20, 1.21,
Aktivně používá své znalosti z pravopisu lexikálního i syntaktického	Písemný projev	2.17
Sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytvoří písemný projev a text rozdělí na odstavce	Písemný projev	1.13
	Literární výchova	
Vyjádří své dojmy z četby, zaznamená je a seznamuje s nimi ostatní spolužáky pomocí referátu o knize	Zážitkové čtení a naslouchání	3.5
Tvoří vlastní literární text na dané téma, rozlišuje různé typy uměleckých i neuměleckých textů	Verše, rýmy. Dramatizace.	3.6
Seznamuje se s dalšími základními pojmy literární teorie	Komedie, tragédie, drama, bajka, povídka, báje, pověst, cestopis, řeč autora a řeč postav	3.8

5. ročník

Konkrétní výstupy pro žáka	Učivo	Výstupy
Běžně určí základní části slova, rozliší slovo základové a odvozené	JAZYKOVÁ VÝCHOVA	2.10
Tvoří slova pomocí předpon, přípon i koncovek	Slovní zásoba a tvoření slov	2.10
Tvoří slova se samohláskovými a souhláskovými změnami		2.10
Odliší předponu a předložku, příponu a koncovku		2.10
V textu přiměřené náročnosti určuje všechna slova ohebná i neohebná	Tvarosloví	2.11
Podstatná jména skloňuje podle vzorů, odůvodňuje psaní y/i v koncovkách		2.11
U podstatných jmen v textu přiřazuje rod i životnost, číslo, pád a vzor		2.11
U sloves určuje nebo tvoří osobu, číslo, čas a způsob		2.11
Slovesa časuje v čase přítomném, budoucím i minulém		2.11
Samostatně určí přídavná jména, jejich druh, skloňuje přídavná jména podle vzoru mladý a jarní, odůvodní pravopis koncovek		2.11

Tvoří a v textu vyhledá větu jednoduchou a souvětí		2.13, 2.14
V jednoduché větě rozliší podmět vyjádřený - holý a rozvitý		2.13, 2,14
V souvětí určí počet vět, spojovací výrazy a odůvodní psaní znamének v textu	Skladba	2.13, 2.14, 2.15
V textu vyhledává přímou řeč a různé druhy uvozovacích vět, upraví přímou řeč na nepřímou a naopak		2.17
Píše správně předpony nad-, pod-, před-, od-, roz-, bez-		2.10
Ovládá psaní ě a je, mě a mně v kořenech slov		2.10
Ovládá psaní koncovek podstatných jmen, přídavných jmen tvrdých a měkkých i osobní koncovky sloves v přítomném čase		2.10, 2.11
Ovládá pravopis slov vyjmenovaných a příbuzných		2.16
Zvládá základy syntaktického pravopisu	Shoda přísudku s podmětem	2.17
Při hlasitém čtení vhodně využívá modulace souvislé řeči - tempo, intonace, přízvuk, snaží se používat různá zbarvení hlasu podle textu	KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA	1.18
Samostatně reprodukuje text po tichém čtení	Čtení a naslouchání	1.12, 1.15
Při tichém čtení odliší podstatné a okrajové informace, vybere hlavní body a slova, podstatné informace zaznamená		1.13
Zapamatuje si podstatná fakta z přiměřeného ústního sdělení a reprodukuje jeho obsah /beseda s policií – bezpečně ovládá pravidla chodce i cyklisty, poznává vztahy účastníků silničního provozu, snaží se předcházet nebezpečí s ohledem na sebe i ostatní účastníky silničního provozu/		1.15
Vede správně dialog, střídá roli mluvčího a posluchače, zdvořile vystupuje	Mluvený projev	1.16
Rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji používá		1.19
Používá při řeči přiměřená gesta a mimiku		1.19
Zlepšuje techniku psaní, snaží se o úhledný, čitelný a přehledný písemný projev	Písemný projev	1.20, 1.21
Učí se rozvrhnout text na ploše		1.20
Píše správně po stránce obsahové a formální další žánry písemného projevu: omluvenka, vzkaz, inzerát, dopis, zpráva, referát, výpisek, přihláška, dotazník		1.20, 1.21
Sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytvoří písemný projev a text rozdělí na odstavce		1.13
Aktivně používá své znalosti z pravopisu lexikálního i syntaktického		2.17
Vyjádří své dojmy z četby, zaznamená je a seznamuje s nimi ostatní spolužáky pomocí referátu o knize	LITERÁRNÍ VÝCHOVA	3.5
Tvoří vlastní literární text na dané téma, verše, rýmy		3.6
Rozlišuje různé typy uměleckých i neuměleckých textů		3.7
Seznamuje se s dalšími základními pojmy literární teorie: komedie, tragédie, drama, bajka, povídka, báje, pověst, cestopis, humor v literatuře, řeč autora a řeč postav, čas a prostředí děje		3.8

2. stupeň

4. KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

- 4.1 odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji
- 4.2 rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
- 4.3 rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
- 4.4 dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
- 4.5 odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- 4.6 v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních i neverbálních prostředků řeči
- 4.7 zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu
- 4.8 využívá základy studijního čtení - vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a přednese referát (s oporou o text)
- 4.9 uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří souvislý text s dodržováním syntaktických pravidel navazování vět do větných celků
- 4.10 využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých možností a osobních zájmů

Učivo

čtení - praktické (pozorné, přiměřeně rychlé, znalost orientačních prvků v textu), věcné (studijní, čtení jako zdroj informací, vyhledávací), kritické (analytické, hodnotící), prožitkové

naslouchání - praktické (výchova k empatii, podnět k jednání), věcné (soustředěné, aktivní), kritické (objektivní a subjektivní sdělení, komunikační záměr mluvčího, manipulativní působení projevu, zvukové prostředky souvislého projevu a prostředky mimojazykové), zážitkové

mluvený projev - zásady dorozumívání (komunikační normy, základní mluvené žánry podle komunikační situace), zásady kultivovaného projevu (technika mluveného projevu, prostředky neverbální); komunikační žánry: připravený i nepřipravený projev na základě poznámek nebo bez poznámek, referát, diskuse

písemný projev - na základě poznatků o jazyce a stylu, o základních slohových postupech a útvarech; vyjádření postoje ke sdělovanému obsahu, vlastní tvořivé psaní (výpisek, žádost, soukromý a úřední dopis, objednávka, strukturovaný životopis, pozvánka, charakteristika, subjektivně zbarvený popis, výklad, úvaha)

5. JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

- 5.1 spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova

- 5.2 rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh
- 5.3 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny, Slovníkem cizích slov a s dalšími jazykovými příručkami
- 5.4 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
- 5.5 využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
- 5.6 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
- 5.7 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
- 5.8 rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

Učivo

- zvuková stránka jazyka** - zásady spisovné výslovnosti, modulace souvislé řeči (přízvuk slovní a větný), intonace, členění souvislé řeči (pauzy, frázování)
- slovní zásoba a tvoření slov** - slovní zásoba a její jednotky, slohové rozvrstvení slovní zásoby, význam slova, homonyma, synonyma, obohacování slovní zásoby, způsoby tvoření slov
- tvarosloví** - slovní druhy, mluvnické významy a tvary slov
- skladba** - výpověď a věta, stavba věty, pořádek slov ve větě, rozvíjející větné členy, souvětí, přímá a nepřímá řeč, stavba textu
- pravopis** - lexikální, morfologický, syntaktický
- obecné poučení o jazyce** - čeština (jazyk národní, jazyk mateřský), skupiny jazyků (slovanské - především slovenština - a jiné, jazyky menšinové), rozvrstvení národního jazyka (spisovné a nespisovné útvary a prostředky), jazyk a komunikace (jazyková norma, kultura jazyka a řeči, původ a základy vývoje češtiny, jazykové příručky)

6. LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

- 6.1 uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
- 6.2 rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- 6.3 formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
- 6.4 tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
- 6.5 rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
- 6.6 rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
- 6.7 uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- 6.8 porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- 6.9 vyhledává informace v různých informačních zdrojích, v knihovně aj.

Učivo

tvořivé činnosti s literárním textem - přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, záznam a reprodukce hlavních myšlenek, interpretace literárního textu, dramatizace, vytváření vlastních textů, vlastní výtvarný doprovod k literárním textům

způsoby interpretace literárních a jiných děl

základy literární teorie a historie - struktura literárního díla (námět a téma díla, literární hrdina, kompozice literárního příběhu), jazyk literárního díla (obrazná pojmenování; zvukové prostředky poezie: rým, rytmus; volný verš), literatura umělecká a věcná (populárně-naučná, literatura faktu, publicistické žánry)

literární druhy a žánry - poezie, próza, drama, žánry lyrické, epické, dramatické v proměnách času - hlavní vývojová období národní a světové literatury, typické žánry a jejich představitelé

6. ročník

Konkrétní výstupy pro žáka	Učivo	Výstupy
	Komunikace a slohová výchova	
podá informaci stručně a zřetelně, užívá vhodné jazykové prostředky	Jednoduché komunikační žánry	4.5., 4.6., 4.9., 4.10.
vybírá vhodná slova při nácvičku popisu, dodržuje posloupnost textu	Popis statický	4.8., 4.10.
vyhledá hlavní myšlenky textu, umí zpracovat výpisky ze snadného odborného textu	Výpisky	4.8., 4.9.
dodrží časovou posloupnost, sestaví osnovu - heslovitě i pomocí vět, užívá vhodné jazykové prostředky vypravování, vyjadřuje se souvisle a výstižně	Vypravování	4.4., 4.6.
	Jazyková výchova	
určuje slovní druhy	Tvarosloví - slovní druhy	5.1., 5.4., 5.5, 5.7.
určí mluvnické kategorie u podstatných jmen, aplikuje jejich znalost v písemném projevu	Podstatná jména	
určí přídavná jména, skloňuje a stupňuje přídavná jména	Přídavná jména	
vyhledává a určuje zájmena, skloňuje zájmena	Zájmena	
vyhledává a určuje číslovky v textu, skloňuje číslovky, aplikuje poznatky o pravopisu číslovek	Číslovky	

určuje mluvnické kategorie sloves, užívá spisovných tvarů sloves	Slovesa	
umí používat jazykové příručky v praxi	Jazykové příručky - Pravidla českého pravopisu, Slovník spisovné češtiny	5.3.
rozliší ve větě základní větné členy	Základní větné členy – podmět a přísudek	5.1., 5.5., 5.6., 5.7.
určuje rozvíjející větné členy	Rozvíjející větné členy - přívlastek, předmět, příslovečné určení - místa, času, způsobu	
tvoří věty s podmětem vyjádřeným podstatným jménem	Věta jednoduchá	
spojuje věty spojovacími výrazy, umí použít interpunkci v jednoduchém souvětí	Souvětí, interpunkce v jednoduchém souvětí	5.6., 5.7., 5.8.
rozliší souhlásky a samohlásky, čte zdvojené souhlásky, používá pauzy, důraz, tempo, přízvuk	Zvuková stránka jazyka	5.1.
	Literární výchova	
pozná základní žánry ústní lidové slovesnosti	lidová slovesnost	6.1., 6.2., 6.6., 6.7.
uvede základní znaky poezie, rozliší sloku od verše	poezie	6.1., 6.2., 6.6., 6.7.
reprodukuje přečtený text, zhodnotí hlavní postavy, vytváří vlastní text	pohádky	6.1., 6.2., 6.4., 6.6., 6.7.
odliší pověst od pohádky	pověsti	6.1., 6.2., 6.6., 6.7.
používá literaturu jako zdroj poznání a prožitků	povídky ze života dětí	6.5.
navštíví knihovnu a umí vyhledat požadované knihy, orientuje se v katalogu autorů	městská knihovna	6.9.
rozliší epické, lyrické a dramatické texty, pozná rozdíl mezi poezií a prózou.	literární druhy a formy vyjádření	6.6.

7. ročník

Konkrétní výstupy pro žáka	Učivo	Výstupy
	Komunikace a sloh	
při mluveném i písemném projevu používá vhodné jazykové prostředky	Popis dynamický	4.4, 4.5, 4.9, 4.10, 5.5, 5.7
volí vhodné jazykové prostředky pro danou modelovou situaci	Charakteristika	4.4, 4.5, 4.9, 4.10, 5.5, 5.7

odlišuje spisovný jazyk, užívá vhodné jazykové prostředky, využívá poznatky o jazyce a stylu k vlastnímu ústnímu či písemnému projevu, vytvoří souvislý text	Líčení	4.5, 4.9, 4.10, 5.5, 5.7
vhodně užívá verbálních i neverbálních prostředků řeči, odlišuje spisovný a nespisovný projev, vhodně užívá nespisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru	Vypravování	4.4, 4.5, 4.6, 4.9, 4.10, 5.4 5.5, 5.7, 5.8
	Jazyková výchova	
rozvíjí pozitivní vztah k mateřskému jazyku	Nauka o významu slov	5.1, 5.3, 5.5
rozlišuje nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a dokládá to příklady v textu, rozpoznává přenesená pojmenování	Nauka o tvoření slov	5.2, 5.3
správně třídí slovní druhy, rozezná v textu slova neohebná a ohebná	Tvarosloví – slovesný rod, neohebné slovní druhy	5.3, 5.4
rozliší větné členy podle vztahů, nahradí větné členy vedlejšími větami, rozliší větu hlavní a vedlejší, určí druhy vedlejších vět	Skladba - věta jednočlenná, dvojčlenná, větný ekvivalent, větné členy, druhy vedlejších vět	5.6
zvládá základy pravopisu	Pravopis	5.7
	Literární výchova	
vyhledá v různých informačních zdrojích význam pojmů epos, báje, mýtus a uvede konkrétní příklady těchto literárních útvarů	Mýty a báje	6.1, 6.3, 6.6, 6.9
uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla, vlastními slovy interpretuje smysl díla	Bajky	6.1, 6.3, 6.6, 6.9
formuluje ústně i písemně dojmy ze své individuální četby	Cestopisy	6.1, 6.3, 6.8, 6.9
orientuje se v terminologii básnictví, tvořivě si hraje s veršem	Poezie	6.1, 6.4

8. ročník

Konkrétní výstupy pro žáka	Učivo	Výstupy
	Komunikační a slohová výchova	
vypracuje výtah z odborného textu s pomocí osnovy	Výtah	4.4, 4.5, 4.8, 4.9
umí charakterizovat postavu - ústně i písemně	Charakteristika	4.1, 4.4, 4.9, 4.10
sestaví výklad z odborného textu – ústně i písemně	Výklad	4.4, 4.5, 4.9, 4.10
vyhledá v literatuře líčení a použije je jako vzor pro vlastní tvorbu	Líčení	4.2, 4.4, 4.5, 4.9, 4.10
zpracuje úvahu na dané téma	Úvaha	4.2.,4.4.,4.5., 4.9.,4.10.
rozliší fakta od názorů a hodnocení, vyjádří postoj a názor odpovídajícími stylistickými a jazykovými prostředky	Práce s mediálními texty	4.3.
	Jazyková výchova	
má přehled o hlavních způsobech obohacování slovní zásoby	Slovní zásoba a její obohacování	5.1, 5.2, 5.3
uvede rozdíl ve skloňování podstatných jmen přejatých, vytváří jejich správné tvary	Podstatná jména přejatá	5.4
určí slovesný vid	Slovesný vid	5.4
zvládá základy pravopisu	Pravopis	5.1, 5.7
určí druhy vedlejších vět	Druhy vedlejších vět	5.6
pozná rozdíl mezi souvětím podřadným a souřadným	Souvětí	5.6, 5.7
zjistí významové poměry	Významové poměry	5.6
spojovací výrazy v souvětí interpunkce v souvětí	Spojovací výrazy	5.4
	Literární výchova	
využívá literaturu jako zdroj poznání	Nejstarší literatura	6.1, 6.6, 6.7
zhodnotí obraz historie v literatuře, uvede historická období, jejich nejvýznamnější představitele	Literatura renesanční	6.1, 6.3, 6.6, 6.7
zhodnotí význam práce JAK	Pobělohorské období	6.1, 6.7
zhodnotí význam práce jazykovědců a spisovatelů Národního obrození	Národní obrození	6.1, 6.3, 6.6
zformuluje dojmy z vlastní četby	Česká a světová literatura 18. a 19. stol.	6.1, 6.2, 6.3, 6.6, 6.7

9. ročník

Konkrétní výstupy pro žáka	Učivo	Výstupy
	Komunikační a slohová výchova	

rozlišuje funkční styly a slohové útvary	Funkční styly	4.10
při mluveném i písemném projevu používá vhodné jazykové prostředky	Popis	4.4, 4.5, 4.9, 4.10, 5.5, 5.7
vypracuje jednoduchý proslov, výklad z odborného textu	Proslov, výklad	4.3, 4.4, 4.6, 4.7, 4.8
stylizuje jednoduchou úvahu	Úvaha	4.1, 4.2
naslouchá a komunikuje kultivovaně	Řečnická cvičení	4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8
vytváří podle struktury životopis	Životopis	
	Jazyková výchova	
rozlišuje vrstvy jazyka	Obecná poučení o jazyce	
rozliší stavbu slova, procvičí různé způsoby obohacování slovní zásoby	Tvoření slov	5.2, 5.3
používá správné a morfologické tvary slov	Tvarosloví, slovní druhy	5.1, 5.3, 5.4
pracuje s větou jednoduchou a souvětím	Skladba	5.6, 5.7
	Literární výchova	
formuluje ústně i písemně své dojmy z dramatického díla	Dramatická tvorba	6.1, 6.2, 6.3, 6.4., 6.8.
rozumí významu a smyslu literárního textu	Česká a světová literatura 20. století	6.1, 6.3, 6.5
reprodukuje přečtený text, zaujme k němu kritický postoj	Současná literární tvorba	6.6, 6.7

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Ročník	Předmět	Téma
1.	ČJ	Dramatizace situací z běžného života: V obchodě. Ve škole. Pomoc starším lidem. Omluva.
2.	ČJ	Vybrané texty z čítanky
3.	ČJ	Popis osoby.
3.	ČJ	Synonyma, opozita, slova s citovým zabarvením.
3.	ČJ	Vybrané texty z čítanky.
4.	ČJ	Vybrané texty z čítanky: Neobyčejná rodina. Skaut vypráví. Jak Bill dobyl vítězství.
5.	ČJ	Slohový výcvik: Truhla po předcích. Dopis od tety. Vánoce. Slavnostní výprava. Dopis kamarádovi.
5.	ČJ	Vybrané texty : Cvičení charakteru, Opuštěný pes. Pyšná sestra. Dobrá nálada. Kdo je kdo.

Výchova demokratického občana

Ročník	Předmět	Téma
1.	ČJ	Škola-utváření hodnot, vztahy ve třídě, tolerance, práva a povinnosti žáka.
1.	ČJ	Rodina – vztahy v rodině.
2.	ČJ	Škola-utváření hodnot, vztahy ve třídě, tolerance, práva a povinnosti žáka
2.	ČJ	Rodina- vztahy v rodině, jak pomáhám, práva a povinnosti dítěte.
3.	ČJ	Rozhovor-komunikativní, formulační, dialogické dovednosti.
3.	ČJ	Jméno na domě - občan, občanská společnost, stát, úloha občana v demokratické společnosti.
4.	ČJ	Malý princ"Všechny cesty vedou k lidem"-svět, společnost, člověk, osobnost, pomoc, empatie, porozumění
4.	ČJ	Martinovo pátrání- občan, občanská společnost, stát
4.	ČJ	Rozhovor – komunikativní, formulační, dialogické dovednosti
4.	ČJ	Pozvánka - dialogické dovednosti
5.	ČJ	Jirásek"Boží soud", Foglar "Váhy života a smrti",
5.	ČJ	Dopis kamarádovi - přátelství, komunikativní dovednosti,

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Ročník	Předmět	Téma
3.	ČJ	Objevujeme Evropu
4.	ČJ	Česká republika jako součást Evropy
5.	ČJ	Žijeme v Evropě

Multikulturní výchova

Ročník	Předmět	Téma
2.	ČJ	Abeceda.
2.	ČJ	Jména obecná a jména vlastní.
3.	ČJ	Český jazyk – cizí jazyk.
3. – 5.	ČJ	Vánoce. Zvyky. Tradice.
3. – 5.	ČJ	Popis osoby.

Environmentální výchova

Ročník	Předmět	Téma
1	ČJ	Co mne zajímá
1	ČJ	Jak se cítím ve škole
2	ČJ	Mám rád přírodu
2	ČJ	Pomoc spolužákům
3	ČJ	Jak si představuji svůj život
3	ČJ	Co se mi nelíbí v přírodě
4 – 5	ČJ	Péče o životní prostředí
4 - 5	ČJ	Jak komunikovat se spolužáky a předcházet konfliktům

Mediální výchova

Ročník	Předmět	Téma
1.	ČJ	Telegram, dopis
1.	ČJ	Hra na počasí – telefonování
1.	ČJ	Výstava dětských knih a časopisů
1.	ČJ	Návštěva v knihovně
1.	ČJ	Beseda o divadelním a filmovém představení, sledování televize
2.	ČJ	Návštěva
2.	ČJ	Umíš telefonovat
2.	ČJ	Jak se zdravíme
2.	ČJ	Český jazyk – cizí jazyky (rozvoj komunikačních schopností)
2.	ČJ	V. Fišer " Pohádka o rozpustilé abecedě pro kočku."
3.	ČJ	Rozhovor (rozvoj komunikačních schopností)
4.	ČJ	Pozvánka – oznámení
4.	ČJ	Vycházka - sledování TV a volného času
4.	ČJ	Slohový úkol - bohatost vyjadřování
4.	ČJ	Zpráva SMS, telegram, e-mail, reklama - stručnost vyjadřování
4.	ČJ	Slova spisovná a nespisovná
5.	ČJ	Moje pozorování – článek pro dětský časopis
5.	ČJ	Luštíme telegramy - telegram
5.	ČJ	Besídka – oznámení
5.	ČJ	Besídka - zpráva pro školní tisk
1. – 5.	Průběžně po celý školní rok	Zprávy do Městského zpravodaje (výlety, exkurze, soutěže, dopravní výchova, aj.)

Finanční gramotnost

Ročník	Předmět	Téma
1.	ČJ	Vánoční koledy a přání
3.	ČJ	Věty
3.	ČJ	Poklad na silnici